

Crisis

Voor diegenen die het nog niet zouden weten: het is crisis. Je moet al van Mars komen om dat niet gemerkt te hebben en zelfs daar zullen er echo's van doorgedrongen zijn. Om duidelijk te maken hoe erg het is, wordt gretig gebruik gemaakt van vergelijkingen met het verleden. Een crisis scherpt het historisch besef aan. Het begon met "de crisis van de eeuw" maar al snel bleek dat niet te volstaan en werd het "de ergste crisis sinds de jaren zeventig" en ook dat drukte de ernst van de situatie niet uit want nu is het "de grootste crisis sinds de tweede wereldoorlog" en sommigen vergelijken het al met de recessie van eind jaren twintig. Waarna men eraan toevoegt dat de bodem nog niet bereikt is. Je zou van minder bang worden.

Ten onrechte waarschijnlijk want na zowat het einde van de wereld te hebben aangekondigd, voegen ze er meestal doodleuk aan toe dat er meer vertrouwen zou moeten zijn in de toekomst. Tegen zoveel gevoel voor humor kan geen crisis op. Soms worden ook argumenten aangebracht die me even doen twijfelen aan de ernst van de situatie. Zo stond op de voorpagina van "de Zondag" van 7 december 2008: "Een op drie KMO's heeft minder werk". Wat wil zeggen dat twee op drie KMO's niet minder en misschien zelfs meer werk hebben.

Nu goed, er zal ongetwijfeld iets van aan zijn en problemen zijn er om opgelost te worden. Wij, kwaliteitsspecialisten, weten dat je een probleem maar kunt aanpakken als je de oorzaak kent. Vraag vijf keer waarom en je komt bij de grondoorzaak. Passen we dit hier even toe: de oorzaak is de bankencrisis, de oorzaak is de kredietcrisis, de oorzaak is het te gemakkelijk verstrekken van leningen, de oorzaak is het niet kunnen terugbetalen van leningen, de oorzaak is dat mensen boven hun stand leven. Dat wordt ook bewezen in de feiten want de landen die het zwaarst getroffen worden, zijn landen waar men massaal heeft geleend en het meest boven hun stand heeft geleefd: IJsland, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten.

Er is echter beterschap op komst. Alle regeringen nemen actie om de crisis te lijf te gaan. Overal klinkt dezelfde boodschap even hard: we worden opgeroepen om massaal te consumeren. Het ziet er naar uit dat de retorische vraag die Lode Zielens in 1932 stelde: "Moeder, waarom leven wij?" eindelijk beantwoord is: "om te consumeren, mijn kind". Om u daarbij een extra duwtje in de rug te geven, wordt de rente verlaagd. U kunt zich met gerust gemoed dieper in de schulden steken, want het geld wordt goedkoper. Straks stoppen ze ons geld toe als we lenen. Spaarzaamheid was ooit een deugd, nu is de spilzuchtige krekkel een modelburger en de spaarzame mier een inciviek sujet. Onze normen en waarden zijn niet meer wat ze waren.

Economie is een wetenschap die met alles rekening houdt, behalve met de feiten. Er is een theorie die zegt dat een lagere rente leidt tot hogere economische groei en daar wordt als een mantra aan vastgehouden. Ach, geef economen een oranje pakske en je kunt ze niet meer onderscheiden van een groep Hare Krishna zangers.

De rente is nog nooit zo laag geweest en het antwoord is: de rente verlagen. De grondoorzaak van de crisis is het uitgeven van geld dat men niet heeft en de oplossing is: meer mensen stimuleren om nog meer geld uit te geven dat ze niet hebben. Om het systeem te redden worden alle regels van het systeem overboord gegooid. Nog nooit werd de vrije concurrentie zo vervalst en de kampioenen van de vrije markt, de

Verenigde Staten, zal zich ook de kampioen van de overheidsinmenging tonen. Geld is geen probleem, de drukpersen draaien op volle toeren.

Als de oplossing van een probleem er in bestaat de oorzaak van dat probleem extra te stimuleren, dan denk ik dat er iets niet klopt met het systeem an sich en dat men zich daar eens zou moeten over bezinnen. Wat niet gemakkelijk zal zijn. In afwachting van die definitieve oplossing zullen we meer hebben aan psychologie dan aan economie.

We hebben immers nood aan vertrouwen. Men heeft me ooit verteld dat bij een van de vorige recessies, wijlen Aimé Desimpel na een directievergadering zou gezegd hebben: “we hebben beslist dat we niet zullen meedoen aan de crisis”. Als dat geen goed voornemen voor het nieuwe jaar is!